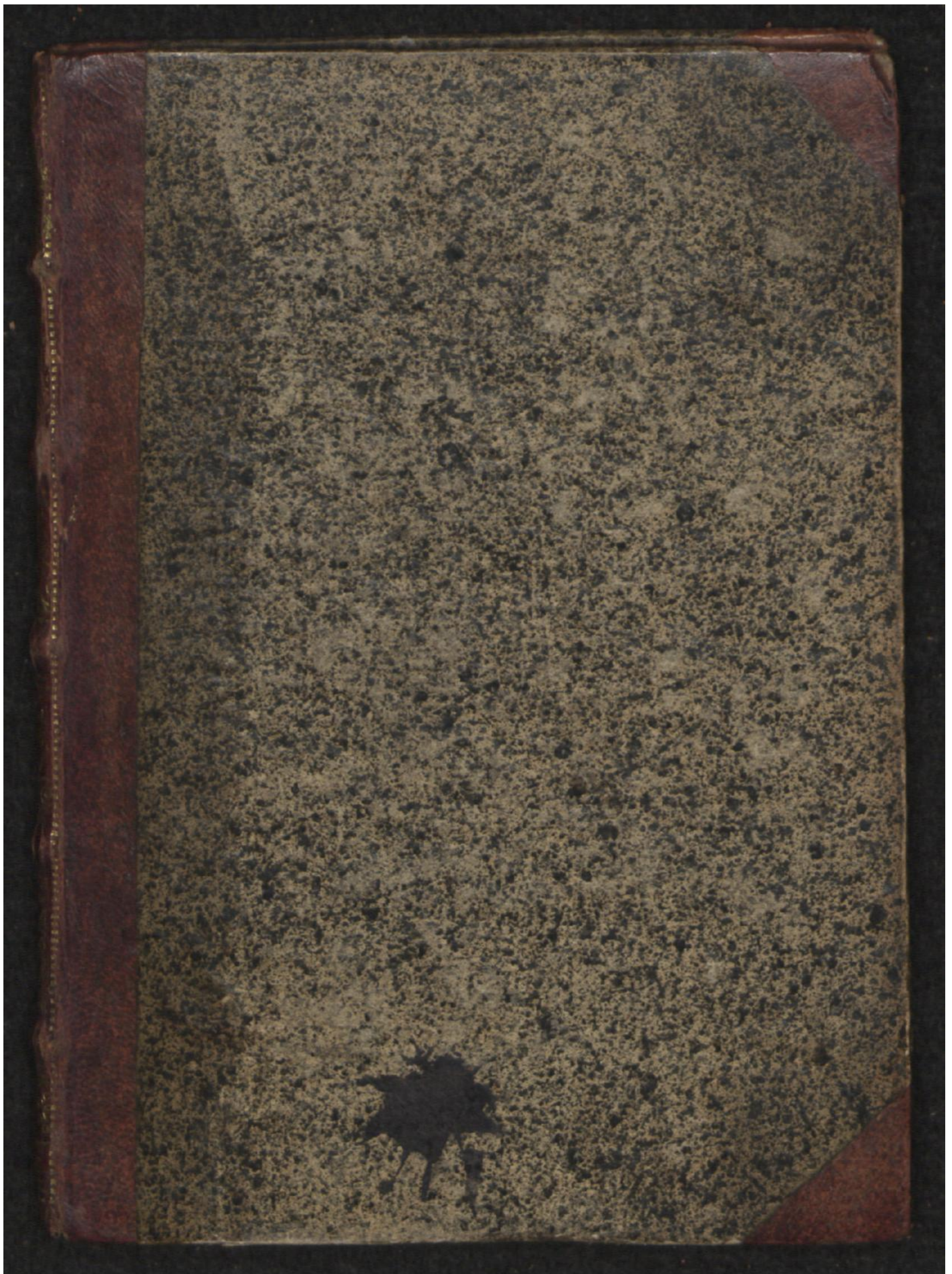
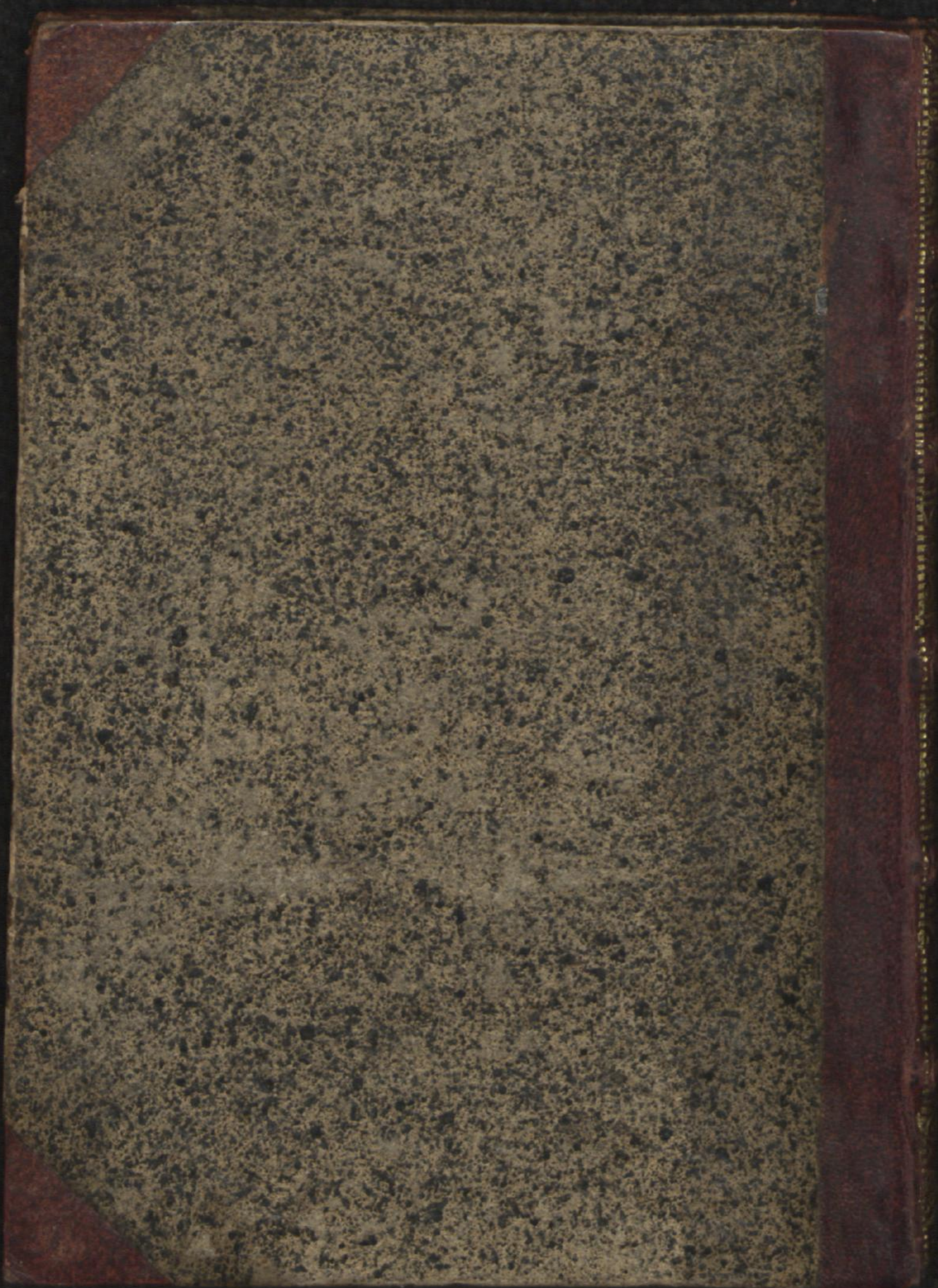
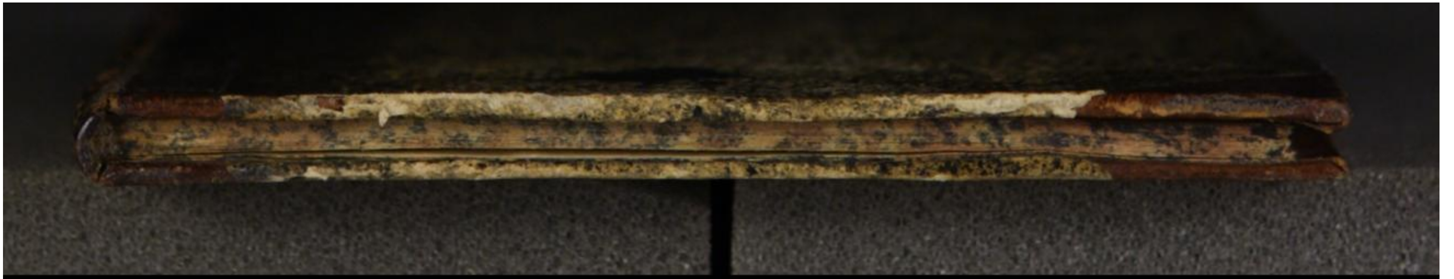
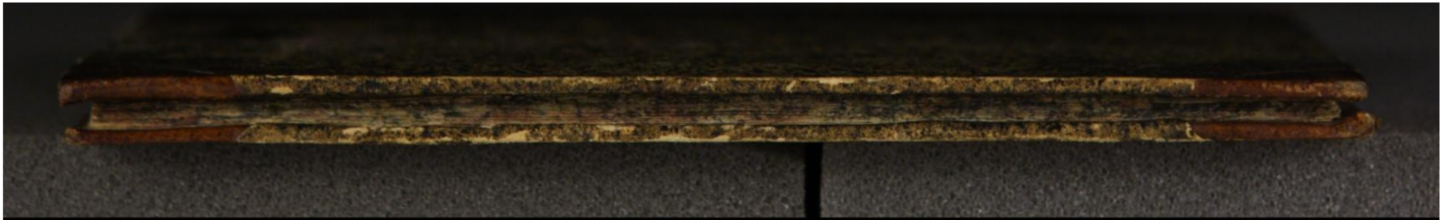

Langebeks Expl. Kay Høegs ebs.

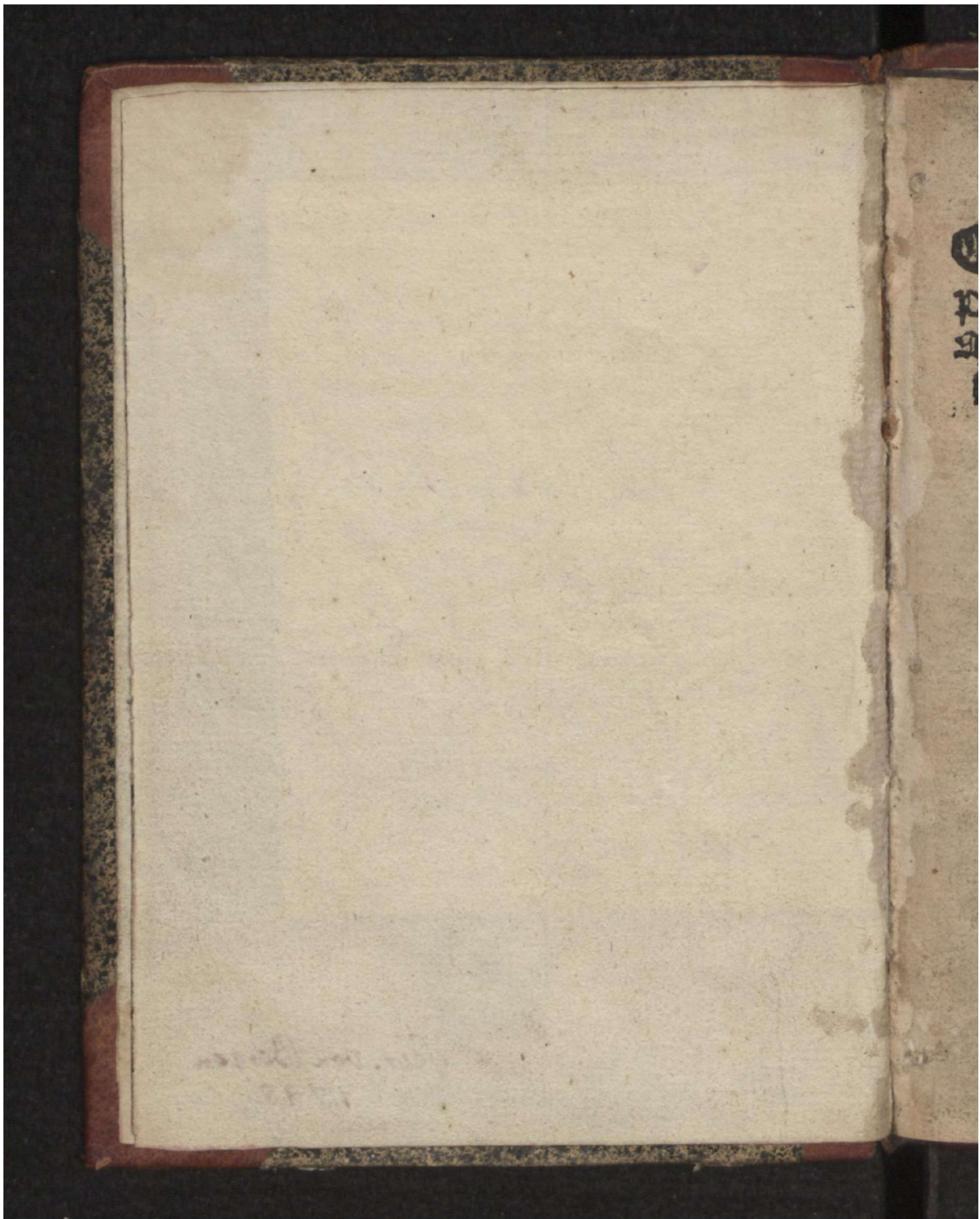
Udover dette Eksemplar kendes Bogen kun i Det kgl. Bibliotek. Carl S. Petersen skriver i "Illustreret Dansk Litteraturhistorie": Blandt de større Satirer fra Reformationsaarene indtager Dialogus, Spottedigtet over den katolske Messe, en bemærkelsesværdig Plads. Det er en Bearbejdelse af en Digtning i Dialogform, som den schweiziske Reformator og Træskærer Nicolaus Manuel udgav 1528 ... Den ældste kendte Udgave af den danske Oversættelse er fra 1533, men alt tidligere var i alt Fald Originalen kendt her i Landet, idet Hans Tausen i et Stridsskrift fra 1530 river Poul Helgesen den i Næsen. Hvem den danske Bearbejder er, vides ikke; han har søgt at gøre Forlægget mere hjemligt ved en ret gennemført Lokaliseren: danske Stednavne ... Hentydning til danske Helgen- og Kirkebilleder ... " Aldeles friskt Eksemplar. - Paa Forsatsen Sekretær von Bergens Navn (Danske Selskab); Eksemplaret har ogsaa tilhørt Jacob Langebek.

Privateje.

18

Manuel: Dialogus

Secr. von Bergen
1745.

Dialogus

En greſelig ond tiende ſõ

Pauen ſick til Rom om den Paptſtiſke Meſſe ſom er det ypperſte høffuitſticke i hans oc Anthechriſtens Kircke / Och huad ſuar hand oc hans hellige aan-delige ſelſkaff det til ſwaret haffue

❧

M.D.xxxiij

Hereffter følger deris
naffn som handle denne sag

Pauen
Cardinalen
Doctor Iohan wlff.
Doctor Stagebrand
Broder Dirick wende kaabe
Hans fiskere
Her Ion skrick
Iens klockere
Ion i tudebeck
Her Cantor
Capellanen
Grete

En Fortalle

NAade oc fred met edet alle
Sō sig aff Christo Christne kalle
der til deŋ ewige salighed
ønsker teg eder meth kerlighed
wille i nw høre en liden stund
teg beder eder gerne aff hiertens grund
da wille wi eder giffue til kiende
en tidinge ny der paweŋ hende
hanss Messe bleff siug oc illde saat
it mechtig røchte der aff gat
det skal nw for eder bliffue obenbare
huad Pauē oc hās raad mōne der til suare
da hand deŋ tidinge fick ath høre
det monne hans messe saa anrøre
thi waret nw stille oc mercker wel
meth ret forstand oc redelig skel
den ewangeliske messe til loff oc ære
Som Cristi nadwore monne were
Papiste messe er Pauefund
det er Christi nadwore ingelund
men pauens egeŋ regement

Oc icke Christi testament
met hwilkit han syne discipler bød
At de skulde betencke hans pine oc død
thi beder ieg eder kierlige alle
At ingen lader sig det ilde befalde
om han her hører saadant snack
der hannem icke kand were til tack
och men ath messen bespottis der met
Her kand were nogen de tencker det
ney det skal ingen saa forstaa
At den rette messe bespottis maa
men Pauens messe oc hans samfund
forsage wi nu i denne stund
met all hans skick oc egen dicht
Som er imot den hellige schrifft
falder her oc nogre ordt i blandt
Som det sig saa vel hende kand
der groffue er for eder ath høre
der aff skulle i eder icke fortørne
Papister skulle dette wel behaffue
forthi det er deris ny aars gaffue

Cardinalen taler til Pa
uen och siger

Aller helligste fader kiere
En tidinge ny haffuer ieg at bere
ieg haffuer her faat it sendebreff
her proest aff Børlunde til mig schreff
Saa lenge ieg haffuer wandret om kring
hørde ieg icke en farliger ting
den forstøring som wor i Jerusalē giort
wor ey saa farlig haffuer ieg sport

✿ Pawen

Hwad er det her Cardinal
men der gaar aff saa megen pral
Anrører det alle rige oc land
Besønderlig folck eller en meenlig stand

✿ Cardinalen

de beste folck anrører det
Som øpperlige ær oc i mechtig stedt
oc det beste stycke som er fundament
i presters oc monckers ategement

✿ Pauen

A hwadt det ër it stort nimere
det maa wel om wor messe were

det ardørst haffuet lenge weret spent
skyuder det løss da ere wi skient
den strale hwn i wort hierte gaar
Saa faa wi der aff wort bane saar

✿ Cardinalen

Drømmen radde i herre fuld wel
ieg mig forskricker i all min skel
ieg wil det oc for sandinge sige
mine tender de knabre ieg wil ey liuge

✿ Pauen

Kiere her Cardinal siger det mig
hworledis met messen det haffuer sig
Staar det til ingen gode raad
ath hwn skal icke saa bliffue forsmaad
bliffuer oss den fodskamel neder kast
da falde wi vdi skarned met en hast

☞ Cardinaln

Jeg er forbistred ieg kand det ey raade
det staar nu alt til eders naade
om i kunde noget der til optencke
ath ingen skal messen for oss forkrencke

✿ Pauen

Hwad er dog messen kommen til wanck
men hwn er nu saa saare kranck

Cardinalen

Hwn er nu kommen i røchte oc ry
ath hwn er det største affguderi
der nogen tidt kand were til
det siger nu alle i hwo som wil
de sige hwn er en klo saa skarp
hwn napper bort baade kortil oc serck
der til det beste i bondens boo
baade suin och heste oxe och koo
de kalde hende oc saa skiendelig
en penigen seck bedraalig
ieg frøchter hwn kommer snart i den kredz
at hwn skal løbe i gennem en spedz

Pauen

Manne denne tidinge were sand
eller det er føg de føre om land

Cardinalen

Hwn er saa sandt wil ieg eder sige
som døden er dem alle der leffue

Pawen

Forferliger er denne tidinge at høre
end tordskelff gud loder om natten giøre
oc gruffueligere er hun til ath see
end mørckhed gud lader om middagen ske

Cardinalen
Herre det er saa stor en skade
wi ete det om en alle giade
min tunge kand det ey wdtrycke
den skade oss hender i dette stycke
wden i det kunde i ere den mand
der saadan ting begrunde kand
Pawen
Hwo er den meth sit hoffmod
der staar wor messe saa imodt
er han Jøde hedning eller turck
vdi huilcke sig bruger dene onde hoffuerck
oc kommer wor messe i saadant ry
at hwn maa plat aff landen fly
Cardinalen
Christi nadtwore er den hoffuit sag
der giør wor messe saa stor wmag
hans bistander er de Christne alle
Som sig lade nu til troen kalle
høylerde mend oc meget wiße
wor messe giøre de hwercken roo eller liße
forløbne moncke nunner oc prester
Christum kalle de deris mester
Sudere oc skindere giøre oc saa

de kunde nu scrifften saa ret forstaa
oc der til bønder for vden ende
de vile vor messe nu inted kende

Pawen

Denne skade er megit storre
end den i Sodoma oc Gomorra
aff helffuedis ild som dem hende
Saa lecker vort skib huort wi off wende

Cardinalen

Ja herre wi maa fast stoppe
vort skib som monne for bølgen hoppe
Jeg frøcter det er dog inted wert
wi haffue saa føye aff scrifften lert

Pawen

Huem haffue de til dommere set
ath grandtzske oc døme i denne ret

Cardinalen

Femten Epistoler monne det vere
Apostle gerninger met anden lere
Vil messen sin misbrug ey da forlade
bekende sin ondskaff oc bedis om naade
Saa ville de siden til vidne kalle
Prophetet met deris bøger alle
Oc lade sig saa sterckelig røste

paa den Hebreiske epistel sig saare trøste
det gamle testament er høffuitzmand
Christus ber Fennicken i sin hand
Paulus er en kempe god
han vil oc vor messe staa emod

✿ Pauen ✿

Dette gør mig saa saare glad
ieg springer vel som en krøbling i stad
oc queder nu som de grede i fyn
min glede er stor som ith haffre gryn
huad skal ieg nu mere der til sige
for disse stridzmend maa wi alt wige
wi gøre dem vel saa stort ithmen
som ieg kan bide vdi en sten
de ere partiesk som dommere ere
aff begyndelse monne de vore fiende vere
vor messe hwn faar der sundhed aff
som Kong Pharao aff det røde haff
men kunde wi saa langt met sagen kōme
ath vor aandelig ret maatte der paa døme
da haffde vor messe ingen nød
met hende maatte wi end winde vort brød

✿ Cardinalen ✿

I suare icke herre nu snildelig

eders tale er inted dugelig
vor aandelig ret er aldrig saa skøn
ath de acte hannem ved en bøn
scrifften ville de haffue fram
oc gøre aff oss saa stor en skam
ath wi haffue mer lest vor decret
end wi haffue schrifften offuerseet

Pawen

Met scrifften kunde wi ingelund
wi mindis det icke saa vel til grund
ieg ved en tilfluct trøstelig
Hwn kan vel vere raadelig
herrer oc førster ville wi til schriffue
der kan met list hoffuerck bedriffue
de kunde vel straffe vor vederpart
met hug oc slag ath det haffuer art
oc truffe dem fast met haarde ord
oc lere dem saa ath staa ret i kor
de dristis ey siden det ath gøre
vdi nogre maade vor messe røre
Ath lese oc faste effter gammel seed
straffe de nu som huer mand wed
de bespotte wor store mectighed
oc nederslaa all vor hellighed

de forhaane off nu saa mangelund
oc alt vor regimente sammelund
de lere ath folckit skal du inted gaat gøre
vor messe ville de oc inted høre
vort hellige Afflad acte de ey mee
stor haanhed off nu der aff skeet
de Herrer oc Førster ieg gaff til kende
ville wi bestyre met kloge sinde
wi ville dem først met penninge smørge
der met ville wi dem smidige gøre
ath i dem kant mand gøre weeg
en hestsko som det wore beeg

Cardinalen

Hagde det noget hulpet som i nu sige
da hagde wi huercken angist eller quide
ieg men wi haffue det alt forsøgt
ner wi det regne det reyser vel høyt
baade sølff oc guld kaast oc thering
som lenge maatte veret vor nering
det wi haffue vdgiffuet met den act
ath vor messe skulle bliffue ved sin act
Hans pipenskeg/oc Hennicke see surt
brant herskendieffuel den onde wrt
de haffue deris beste vel der til giort

som i haffue baade hørt oc sport
Ieg men de wunde vel saa megen prist
som de haffde bygd ith Slot aff iss

Pawen

Dette hagde ieg aldrig troet
ath de skulle saa føye mandom giort
huerledis kammer nu dette til
ath de haffue bruget saa føye spil

Cardinalen

De ere icke alle beskickelige
ath beskerme messen dristelige
de see furt aff dette braa
wor vederpart han kan oc saa
saa sandis her nu ieg vil ey liuge
en meenlig sprock mand pleyer ath sige
den ene han pucker oc gør sig køn
den anden det ey acter ved en bøn
men dette er vor messe ith farligt saar
hendis besorne mend fra hende gaar
Salter/Vigilier oc stor høytid
som offte giorde hende baade glad oc bli[d]
met offer oc andre gode kromme serde
hwn monne saa fast nu der effter lede
Embedis brødre giorde hende oc got

de gøre nu aff hende baade spe oc spot
naar bonden miste noget gotz eller queg
messen bad hon strax hellige sig
ath gribe oc fange den onde krop
som det haffue stolid oc henge hannem op
det gotz oc penninge som wor tafft
ath søge det op vor hendis krafft
ath faar oc fæ skulle icke wantriffuis
oc icke aff nogen siuge fordriffues
der til viste hwn baade raad oc snilde
ath de skulle icke fare ilde
for saadan konst paa bondens benck
fick hwn offte baade gaffuer oc skenck
til søes kunde hwn oc hielpe i nød
der met tiente hwn baade øll oc brød
for saadan ting oc andet mere
vel hundert tusinde oc end flere
vnde hende gantske saare uel
de acte hende icke nu ved ith silde skel
thi grẽmer hwn sig saare aff dette skwäck
ath hwn er worden ilde kranck
til lessnid kan hende ingen trøste
aff sorg maa hendis hierte brøste

Pawen

Her Cardinal huad trøste i til
om det er raad ieg sige vil
Wi ville hende føre aff denne stad
oc til Aaken i det warme bad
Wi ville bekoste vort beste der paa
ath hwn sin sundhed der kan faa

Cardinalen

Vi maa bekoste huad det kan vere
wi haffue vel før bekosted mere
der hwn foer tid baade klar oc ren
oc kom baade skorued oc skabbed igen
det kende paa hende saa mangelund
hwn er forderffuit plat i grund
ith større stycke end Peder oc Knud
aff hendis krop er falden vd
hwn haffuer oc den siuge Eticam
som er hende oc saa megit gram
Wi maa hende føre ieg ved ey huort
ieg fructer hwn skal plat visne bort
vort haab haffuer lenge veret saa
ath hwn skulle noget bedre faa
men hwn forbedrer sig nu saa slet
som en gammel skindkiortel vdaff sin tuet

Pawen

Doctor Johan wlff den lerde mand
for alle leger en mestere er hand
Doctor Stagebrand maa han til sig kalle
som er en mestere offuer apotecker alle
disse tuende lerde mend
ville wi antuorde vor messe i hand
om de kunde noget met hende bruge
ath hwn kan leges aff denne siuge

Cardinalen

Men wi haffue kostet paa det bad
alt det wi kunde komme aff stad
Saa ville wi oc dem bekaste baade
ath hwn maa komme aff denne waade
oc see huore det sig haffue vil
der maa vel slaa sig løcke til
wi maa først fylde deris bøsser
met den beste salue der kommet fra Røsz
hwn maa alt smørgis met salue fuld vel
Om hwn skal komme til sin skel

Item nu skickes disse for

screffne Doctores til ath hielpe Messen
flitteligę som her effter følger
Doctor Johan wlff beseer hendis vand
føler hendis puls aare oc siger

Messen hun er saare swag
ieg frøchter hun skall icke leffue til dag
ieg det paa hendis reeben kender
hun er vel siug vdi alle lemmer
hendis krop saa saare skrumpen er
Som hwn haffde waret i ith barcke kar
ieg kand det achte her som ieg staar
at hendis Canon haffuer fuld ondt it saar

Doctor Stagebrand

Fra den første dag hun i werden fick
haffuer hun wel hafft det gamble breck
hun haffuer icke siden denne sammen stūd
induertis rettelige weret sund
huorledis hun gaff sit vduertis skyn
dog haffde hun induertis dette meen
mange andre mestere flere
ere kommen for hende til stor wannere
forthi at de kunde met ingen fund
den saared heele wel neder til grund
di er det raad her doctor Johan
ath wi bestyre noget roszens wand
det met wi kunde hendis liff oppe holde
da faa wi end feede Swin paa holde
om hun nogen tid kommer paa syne ben

hun gelde oss wel for vmage igen
tht achter det nw wel inderlig
met eders konst saa snildelig
ieg haffuer her met mig alle hande confecht
Romske stöcker wel en punde wercht
wel tempereret och lagt paa wind
effter Sophisters art oc kloge sind
giøret nu her Doctor eders beste flide
met eders salue i førde sidt
ieg wil hende smørge baade om och om
met denne salue ieg fick fraa Rom
ath wore hwn som it pindsuin skarp
da skal hun gaa quit den skorffuede barck

Doctor Johan wlff

Nw wel an her Doctor kiere
it fuldt got raadt monne det oc were
Ath wi først achte oc grandske mer
om hun i Scorpio wndfangen er
eller noget andit farligt tegen
der maanen ey vor i sin rette eigen
En planete heder mars oc løszactig er
regerer hende oc i denne fredt
ieg kand det oc see paa hendis wand
ath hun er affledt vel aff atthen mend

Her offuer wil det off were nødt
forthi hwn er saa wnderlig født
aff mange hande natur er hwn skafft
Oc atskillig malm til samme lagt
dog warm dog kold dog fucht dog thør
aldrig saa ieg sadant før
hwor met han det ene hielpe kand
forderffuer han det andre strax paa stand

Doctor Stagebrand

Ja her docter i sige alt sant
det er alt wist for vden tant
mange andre mestere flere
monne der oc paa wnøttelig there
ieg fröchter det skal oc off saa hende
at wi ey mere der aff winde
endt den der wil til skidehuffz gaa
atspørge honning och skarnedt faa

Docthor Johan wlff

Nw ere wi met wor messe i bad
hun kand icke swedis thi er ieg ey glad
wi haffue behoff fuld gode raad
om hun skal nogen tid bliffue kaad
Er det saa ath hwn nu dør
wor skade er storre endt Helsingør

Hun stod met oss i løst oc nød
forøchte altidt wort daglige brød
wi motte hende kalde den flydendes kelde
der aff vdslød baade macht oc welde

✿ Broder Dirick wende kabe

Hielp sancte Per martir hvad ieg nu ser
hun suedis nw lenger oc mer
det bliffuer nu got det siger ieg dig
hun ligger nu saa rød oc misser ath mig
ieg kand det fornemme i min cappe strud
hun redes sig selff sō vor gāble sancte knud
der hiemme paa wort althere staar
hand redder sig oc huert siuffuende aar
det giør alt dette warme bad
hun sueder nu fast di er ieg glad

✿ Hans Fiskere

ia ia hun bedrer sig fast
alt som en tiuffue aar gammel hest
oc som kornet forbedres aff hagelsten
oc fisken wederquedis wdi soelskin
Sueder hun nu i denne nødt
da er det hendis visse dødt

✿ Doctor Johan wlff

Jeg haffuer nu optenckt it andit raad

Her skal snart bliffue en anden landt
løwen hun haffuer denne stercke natur
nar hun faar vnger vdi sit bur
da fødes de døde som en sten
det siger ieg eder for vden meen
hun giffuer it skraal oc skriger saa fast
Som hemmelen skulde falde met en hast
Saa faa de liff oc bliffue trøst
nar de høre deris moders røst
Saa er oc nu messen som en soel
oprunden aff den Rommer stoel
thi wille wi nu skrige oc lade høre
den romske kircke huadt hun kand giøre
Oc robe oc skrale aff all wor macht
oc lade hende høre sin moders kraffe
met store ordt oc krafftig stemme
lader oss det icke nu forsømme
oc tage til hielp forfeders dicht
Concilium robe met anden ficht
om hun kand der aff weckis op
Som ligger nu som den døde krop
kand dette ey hielpe som nu er sagt
da ved ieg ingen anden contracht
nu her doctor skrige i først

Jeg wil eder hielpe som ieg kant best

☞ Doctor Stagebrand

Jeg frøchter wi bliffue baade hese oc stumme
før end hun kand noget til liffued komme
ieg skal det forsøge i denne wande
skulde ieg end der aff miste min aande

❧ Her Jon skrick

wi maa alt haffue skrigere flere
Ellers kunde wi her til inthet giøre
oc smørge deris strube met hammer salue
Saa kunde de bøge som nogre kalffue

☞ Her Cantor

Hammer salue haffue wi saa megen forsmort
Oc ingen mandom der met giort
ieg wore til fredz for vden meen
ath hun wore i min bøsse igen
Da skulde ieg der aff haffue roo oc lisze
oc glede mig saa met Raneff wisze

❧ Her Jon skrick

Her Cantor hwi lade i eder saa for skricke
oc tegne det saa alt sammen til pricke
ieg wil saa skrige det iorden skal beffue
ath de skulle frøchte alle der leffue

Hans Fiskere

Messen maa mere bliffue kranck
oc faa end nu it storre wanck
aff eders stoore wraal och skrig
end hun kand der aff bliffue queg
men i giffue hende it støre saar
ath hun ey wdleffuer dette aar
den swage messe kand det ey tolle
ath i saa saare megit wraale
thi er hun helder en hare lig
end en løue met sit store skrig

Jens Clockere

Lader aff at skrige i den onde aand
forstaa i eder icke paa døtsens bond
i achte inted paa dette spil
at messen hun nu steles will
hun henter saa fast alt effter syn aande
thi faar hende kyndelmøsse liuss i hande

Jon i tudebock

Eders messe hun er saare suag
det ser ieg nu paa hendis bag
hendis øgen ere falden i hoffuedit ind
hun er baade bleg om nese oc kind
ligest er hun nu til at see
alt som den gamble Fru Lisecke

Der staar hiemme bag wor kircke dør
oc haffuer syn nese went i nør
Hendis nesebøret gaa baade til oc fraa
Hendis pulszaare kand nu inted slaa
thi er det eder saa stor en waande
Hun tager saa dybt alt effter sin aande
Jeg troer h un skal det ey lenge holde
Hendes fødder de ere nw worden kolde

✿ Her Jon skrick

Kiere Jon hwi tale i saa
i haffue der ingen forstand paa
Wi wille nu alle legge paa wind
oc føre hende snart i skiersild ind
lader off icke nu were sen
ath hun kand saa werme til syne ben

✿ Jens Clockere

Jeg wil icke haffue den wmag
hwercken i morgen eller i dag
fortt det er dog inthet wert
icke end saa meget som en fiert
de bønder de ere saa saare forwilt
wort wide wand haffue de i skierssild spilt
Oc der met hannem alsammen wdtsluchte
thi er der nu saa ondt en lucht

der sidder bode Muncke/ Nynner oc prester
met alle de andre deris gode gester
teg frøcter det vist for vden føg
ath de skulle dø vdi den røg
saa wore der oc nogre bønder saa dulle
teg tror de haffue inted veret til skole
de giorde der til deris storste flit
oc haffue den stencke kedel all beskit

Her Jon skrick

A huad det er ith skadeligt saar
som vor messe nu der aff faar
skersfild monne hendis føde vere
som Fisken aff vandit sig monne nære
det wor hende fuld got ith fiskedam
hwn bleff der aff fed alt som ith lam
haffde hwn icke end anden nød
da bleffue nu hunger hendis død

Her Cantor

Ville i nu høre mine rim
da skal hwn met oss gaa pillegrim
ith naadefuld billede monne der staa
som er sancta Anna vdi Obenraa
did ville wi hende snarlige føre
om det vil met hende tertegen gøre

ieg troꝛ det skal hende fuld vel hielpe
foꝛdi det er gioꝛt aff en ege stolpe

Hans Fiskere

Göꝛ ege tre nu iertegen best
da haffuer ieg saa i schꝛifften lest
den ege staffuer skulde det vere
det siger ieg vist alt paa min ære
den skulde du slide oc flere met dig
foꝛdi den kioꝛtel er aandelig
fra din nacke oc til din hæl
bøꝛ hannem ath naa met ret oc skel
saadan naade skulle i oc faa
naar i faa kommit til Obenraa
som Clemmed foꝛuerffde sig i Rom
ath han en skalck til bage kom
huo som end nu til Pauen gaar
saadant Afflad han der faar
det Cappel som woꝛ vdi Obenraa
det er nu slet som det monne staa
de Holste bønder kunde det nu mercke
ath det woꝛ skalckhed aff de klercke
dieffuelen monne der sin ondskaff wircke
oc lod sig der aff menniskien dyꝛcke
thi bleffue de bønder saare wrede

ath han skulle dem saa forlede
det Cappel brøde de neder i grund
det siger ieg eder i denne stund

Her Cantor

Huad monne de bønder haffue sport
eller huo haffuer dem saa wise giort

Hans Fiskere

Jeg ved det vel ath det er vist
Mathei i det elleffte for vden list
Christus taler til dem alle
ta han siger det for vden galle
kommer alle til mig som ere beladde
met sorg bedrøffuelse oc alskøns waade
ieg vil eder frelse oc giffue ro
det haffue de lest kan ieg vel tro
besønderlig det første oc fiortende ca. Joan-
der til alle S. Pouels sēde breff (nes screff
i det gamle testament som ieg kan mercke
Epodi i det tiuffuēde ere de bleffne klercke
de haffue oc lest vdi Esaia
i det xliii ca kan ieg forstaa
de haffue oc lest Psalteren vd til ende
Jeremie i det attende giffuis til kende
om stock oc steen ath graffue vd

oc kalle dem baade Lasse oc Knud
neyge oc bucke oc gøre dem ære
som de vore guder skulde vare

Her Cantor

Jeg frøcter nu saare huo det vil gaa
men de kunde scrifften saa vel forstaa

Her Jon skrick

I befrøcte her Cantor huo det vil gaa
ieg gør oc vdi samme maade saa
ieg tror ath dieffuelen met sin list
eller oc hans moder for vist
haffuer giffuet saadant bønder til kende
men de ere saa kloge i sinde

Jens Clockere

Her staa i met eders faders snack
ieg frøcter i faa end fuld liden tack
messen er siugere end hwn før waar
hwn haffuer hafft helregle siden i gaar
der til haffuer hwn mist sit mal
ieg tror hwn eder icke nu mer kaal

Her Jon skrick

Her Capellan gack nu vel snart
hent oss broder Dirick met en fart
ath han maa høre hendis schrifftemaal

der føre faar han ith gaaf pund aal
desligest skal han hende oc berette
da faar han der til ith par Olde fette

Capellanen

Det er icke raad ath den sorte Munck
der spitzer sine ben oc gaar saa strunck
ath han vor messe skal berette
ville i mig tro ieg siger eder dette
det wor oc en munck aff det sãme conuent
som gaff Keyser Henrick Sacrament
han gaff hannem i det lille brød
forgifftig eder/som bleff hans død
Lade i broder Dirick vor messe røre
Saa tør han oc ved hende gøre

Her Jon skrick

Da gack du i kircken oc wer ey sen
hent oss vor herre oc bruge dine ben
ath messen kan hannem tage til sig
ieg frøcter hwn taler icke mere ved mig

Capellanen

Herre ieg kan hannem inted naa
hiemmelen er den stol han sidder paa
der til iorden hans fodskammel er
huorledis kan ieg hannem komme saa ner

Her Jon griber selff i lucten op
oc tager hannem ned met all sin krop
fordi ath i ere en mectig bayer
i komme saa stelden i Lunde koer
i kunde vor herre baade fange oc bynde
met fem ord oc løcke hannem inde
oc sette hannem i den winckel wraa
der som i ville ath han skal staa
ieg er for suag oc driftis icke til
ath bruge met hannem nu saadan spil

Her Jon skrick

Jeg tror du est en fendens geck
ieg skal giffue dig paa din mund en smeck
bær oss hid vor herre oc gack din kaass
eller du skalt skide vdi Adsseraass
ieg suer det ved den Gud oc mand
som ieg i dag hagde i min hand

Cappellanen

Hagde i hannem fat giffuet mig til kende
huor i hannem lode samme sinde
paa det wi hannem kunde faa

Her Jon skrick

Jeg aad hannem op kant du det forstaa

Cappellanen

Lade i hannem op skal teg forstaa
da haffuer teg hannem ont ath faa
leg men i ere fuld aff geckeri
oc fare met skaren oc skrømpteri
i vise mig heden som teg forstaar
effter det veder som blesside i gaar

Her Jon skrick

Du haffuer mange ord dog inted beuent
tag nøglene oc aff Sacristid hent
den vor herre der pleyer ath staa
ret bag døren vdi den wraa

Cappellanen

Sette i hannem nu bag døren i wraa
saare monne i hannem da forsmaa
men teg tror ath den herre god
staar icke nu der met kød oc blod
det siger teg eder i denne stund
der finde i hannem ingelund
han sidder hoss sin faders høgre hand
hulcket nu tror baade quinde oc mand
som han oc selffuer sagde saa
ath han vilde til sin fader gaa
her Jon kunde i nu hannem naa
da recketen hid ath wi hannem faa

til messen men ieg thi hwn vil wandre
hwn vil sig icke mere met oss bekømte

Her Jon skrick

Hør du Capellan skynde dig snart
hent oss da olyen met en fart
skynde dig snart oc var icke sen
thi messen haffuer sine helsspetter huer en

Cappellanen

Jeg mercker nu vel huor effter i løbe
i mene den olye man pleyer aff Bispe købe
bøssen er thom ville i mig tro
Clockeren haffuer smørt der met sine sko

Her Jon skrick

Haffuer han det giort da er han i band
huo haffuer saadant hørt aff nogre mand
han skal det betale met sin hud
saa hielpe mig herre sancte Knud

Her Cantor

Snart/snart løb bort Jens klocker ieg be
tend ith liwss oc kom til mig (der dig
vdi beenhusit skalt du det tende
det samme liwss ieg fick dig i hende
thi Pawen haffuer det selffue wit
ieg haffuer det gemt met megen flit

i mange aar wdi min kiste
ieg wilde det icke end gerne miste

Jens Klockere

Jeg haffuer saa løbet ath ieg er swet(fet
i Besusit hafuer ieg huercken lius eller lāpe
hwercken talg eller wox fandt ieg der inde
vden oc døde musz paa samme sinde
de wore der døde aff hungers nød
vor kircke her koger icke helder saa feder
Som hon giorde for fire aar (grød
ieg wedt icke fuldelig huore det tilgaar

Her Cantor

Eia eia som ieg forstaar
da er det sant ieg hørde i gaar
de gode stele skier ingen ere
dem tendes hwercken lius eller lamper mere
hueden monne det komme at saadant sker
Eller huo haffuer hørt sadant før
huad monne dog ware den rette orsage
til saadan tont oc iammerlig plage

Jens Klockere

Her Cantor ieg wil eder sige for sant
det wulthe det rommerske afflodz fandt
den tid det wandrede all verden om kring

oc loffuede fraa sig saa store ting
der dagen kom det skulde betale
da motte det alt wndrage sin hale
Och skiendelige wdt aff landen fly
der aff er kommen saa stort it ry
det dro met sig baade lampe oc liws
der fore swelter nu baade røtter oc musz
oc lide nu saa stoer en nød
ath de bliffue plat aff hunger død
wdi skiersild er icke helder en gnisth
det spordе ieg aff bro Dirick i sisth
for summen haffde han der weret inde
oc snackit met nogre aff syne qwinde
de begynte met hannem at kiffue och trette
Saa glemde han der sin sorte hette

✿ Cappellanen

Hvadgiøris behoff mange liuss at tende
eller oc lamper om natten at brende
de dødingers hoffuit kunde dog inted see
icke kunde heller de tre guder lee
de kunde icke dantze see eller gaa
huor maandem setter der monne de staa
den sed haffue hedninge i deris land
de dyrcke deris guder met liusze brand

wi wille icke bruge saadant gickeri
oc effther følge deris kiettheri
Gud haffuer selff skafft liusene alle
Sol oc Mane som wi den kalle
alle skinende liusz offuer hemmel oc iord
haffuer han skafft met sit guddoms ord
det euige liusz er han selff foruist
det siger ieg widen all argeligist
At brende liusz for stock oc sten
eller oc for de dødingers been
der aff haffuer gud plat ingen ere
den tieniste wilde han helder ombere

Her Jon skrick

Grette stat op oc wer icke sen
hent oss aff den wie palme en gren
at wi kunde brende oc giffue røg
oc saa fordriffue dieffuelsens føg
di han giør messen megen qwide
kom snart igen wi wille tig bide

Grete

Jeg haffuer søgt i benck oc i wraa
ingē stedz kand ieg palmer faa
i stord wi skulde røge wort kiød
da brende wi de palmer alsammen iglød

det radde off en mandt som det wel wiste
At mad pleygde der met wor here at friste
Siden haffue i ingen palmer wdit
ieg er till fredz ath wi are dem quit

✿ Her Jon skrick

Hwort heden nu sagde reffuen daa
den tid han monne i stampen staa
Jeg tror wi ere wdi stor fare
off settis fore saa mangen snare
wort skib er sønder oc torid er tafft
hwore wsle ere wi nu skafft
hwo kand nw stege for wden ild
aff skiersild haffue wi hafft stor wild
huad skal ieg nu sige det er alt giort
skiersild er borte som ieg haffuer sport
oc tog met sig den store skare
som ieg nu for eder wil obenbare
psaltere vigilias oc sielebad
der fore ere ieg icke meget glad
aarszdag offer Oc maanede dag
der aff haffde wi baade ro och mag
palmer olye oc det wide wand
oc saa wort det store band
all bort all bort ieg siger eder det

Thi døɼ woɼ meſſe nu ſtrax i ſted
ſkierſild woɼ den hoffued aare
Som woɼ paa funden aff woɼe foɼfedre
aff hwilcken wor meſſe haffuer ſin krafft
dette er nu alt boɼte de haffue tabt

Doctoɼ Stagebɼand

Doctoɼ Johan ſtolbɼoder kære
ieg ſuerg eder det alt ved min ære
ieg vilde icke tage all Skaane land
ath meſſen ſkulde dø nu vnder voɼ hand
døde hwn nu wi woɼe til ſtede
da finge wi inted foɼ voɼ møde
men ieg ſiger eder wi ville boɼt fare
den ſtund hwn monne i liffue vare
døɼ hwn da i alle dy
da ville wi ſige ath wi woɼe aff by
wi ville oc ſige offuer alt
ath hwn bleff vdaff Luther qualt

Doctoɼ Johan wlff

Det tøckis mig got foɼ vden dɼud
ieg ſātøcker det ſāme ſaa hielpe mig Gud
hagde wi igen voɼ ſalue god
da ville wi ſtrax met ſtandende fod
aff ſelffue ſmøɼge baade vde oc inde

oc føde met det andit vore børn oc quinde
men det er forgeffuis kant ieg nu tro
thi ville wi giffue off til god ro
wi ville nu ride thi det er quelt
wi haffue nu her fuld lidet helt
vil nogen off atspørge saa
huorledis det monne vor messe gaa
da ville wi suare met stolte ord
ens nu saa vel som det gick i fiord
i gaar hagde hun en skøn fordants
met en legate som heder krantz
krantz heder han oc det er vist
saa offte haffuer han Pauens fødder køst

Hans Fiskere

Her Doctor huad meene i at folckene sige
naar de see eder hoff Suinene ride
som i haffue fanget met det skel
ath i haffue messen nu hulpet saa vel
ieg frøcter de sige det alle mand
ath i ere en prangere paa dette land
oc der fore snarligen eder gribe
oc føre eder saa bagbunden til ribe

Doctor Johan wlff

Forbāde dig den sorte broder Diricks hest

for mig du ſpotter din onde geſt
ieg ſiger det viſt alt paa min ære
en ſkalck monne du for alle vere
det er nock ſorg der mig nu ſkeer
ath du mig icke offuer min ſkade ſpeer

